

Masteruddannelse – fordybelse og refleksion

Af Bodil Christensen

Masteruddannelsen på Danmarks Biblioteksskole har tiltrukket mange bibliotekarer. Motivation, lyst og faglighed går op i en højere enhed. Informationsmedarbejder Bodil Christensen har talt med fire af de studerende.

Bodil Christensen
Informationsmedarbejder
Danmarks Biblioteksskole
bc@db.dk

Udfordret på de daglige rutiner

Trine Sand Bjerrum arbejder i firmaet Devoteam, Fischer & Lorenz, et konsulentfirma med speciale i management og IT. Hun finder niveauet på masteruddannelsen højt og udfordrende.

Dokumenthåndtering, metadata, taxonomier og metastrukturer hører til hendes jobområde, og derfor faldt valget naturligt på modulet om informationsformidling med blandt andet evaluering af interaktive informationssystemer og fokus på brugergrænseflader og usability. Trine Sand har i øvrigt altid været ansat i private virksomheder, blandt andet hos COWI og Novo Nordisk.

- Jeg har egentlig altid haft lyst til at videreudanne mig, og også på et tidspunkt overvejet kandidatuddannelsen på deltid. Men fire år er lang tid, så jeg blev glad, da masteruddannelsen blev en realitet. Det kræver selvfølgelig en del arbejde derhjemme, men det er en fordel, at undervisningen er samlet i koncentrerede forløb. Jeg er nok en type, der godt kan lide at have travlt, og det helt karakteristiske for mit nuværende arbejde er, at jeg aldrig ved, hvilke opgaver der dukker op, eller hvornår arbejdsdagen slutter. Man skal være forberedt på lidt af hvert.

- Det mest spændende for mig på masteruddannelsen har været at blive udfordret på de daglige rutiner og opleve meget direkte, hvordan jeg kan anvende det

teoretiske stof i min praktiske hverdag. Når man som jeg har været vant til at arbejde med store og forskelligartede projekter, så er det naturligt at bruge sine indhøstede erfaringer, vaner og kendskab til, hvordan man bedst får tingene til at virke. Her har det været helt fantastisk for mig at blive præsenteret for ny teori og nye muligheder, som er højrelevante for mit daglige arbejde med for eksempel opsætning af strukturer og evaluering af brugergrænseflader. Niveauet er højt og udfordrende. Man skal tænke på en mere videnskabelig måde og hele tiden overveje nye problemstillinger. Det er meget ideelt for mig, og det gør forhåbentlig det, jeg laver i praksis, bedre. Generelt vil jeg da også sige, at jeg er positivt overrasket over den udvikling, der er sket på biblioteksskolen. Det mellemtekniske er i dag helt klar blevet erstattet af det akademiske.

- Jeg kan da godt mærke, det kræver en væsentlig arbejdsindsats at tage en masteruddannelse. Heldigvis er jeg vant til at bruge engelsk meget i min arbejdsdag og har også på et tidspunkt været udstationeret i England, så jeg behøver ikke slås så meget med de engelsksprogede artikler. Det spiller også en rolle, at min søn nu er blevet så stor, så jeg har fået mere tid at gøre godt med. Men ellers vil jeg sige, at det vigtigste er lysten. Man skal virkelig have lyst til at læse igen og være motiveret, for der er meget at læse. Det nytter ikke, hvis man kun føler sig forpligtet til det. Jeg får ikke ekstra fri til at læse, så påskefe-

rien skal bruges til at skrive opgave i. Hvis jeg fortsætter med et nyt modul, bliver det vidensorganisation. Jeg skal lige se, hvordan det går, når semestret er slut, men umiddelbart har jeg mest lyst til at tage det i direkte forlængelse.

Viden og indsigt giver ledelsesmæssig energi

Susanne Rømeling, vicedansbibliotekar på Lyngby-Taarbæk Kommunes Biblioteker, har formået at forene en travl lederstilling med et modul i kulturformidling

- I 2001 – 2002 gik jeg på Danmarks Biblioteksskoles Bibliotekslederuddannelse, som jeg var særdeles tilfreds med. Uddannelsesforløbet gav den teoretiske indsigt og det løft, som jeg havde håbet på. Det var en stor tilfredsstillelse sammen med en anden biblioteksleder fra holdet at fordybe sig i et særligt problemområde, da vi skrev projektopgave sammen. Projektopgaven har jeg senere haft glæde af i forbindelse med forandringsprocesser i mit daglige arbejde.

Så da der kom en mail fra Biblioteksskolen til os »gamle« kursister, om vi ville være interesserede i at fortsætte på den masteruddannelse, som skulle til at starte, og ét modul foruden den netop afsluttede lederuddannelse samt et afsluttende projekt ville kunne udgøre masteruddannelsen – ja, så var der ikke så meget at betænke sig på. Jeg havde prioriteret Kulturformidling og kulturplanlægning som mit andet modul, og jeg var heldig, at netop det modul blev

Niveauet på masteruddannelsen er højt og udfordrende

Trine Sand Bjerrum

Uddannelsesforløbet gav den teoretiske indsigt og det løft, som jeg havde håbet på

Susanne Romeling

Mæt af temadage og konferencer og følte behov for fordybelse og refleksion

Mai Aggerbeck

Når der så kommer teori på, så får man mange aha-oplevelser, der er med til at skabe sammenhæng

Bente Dahl Rathje

Trine Sand Bjerrum

Susanne Romeling

Mai Aggerbeck

Bente Dahl Rathje

udbudt i 2003. Havde det ikke været de to moduler – ledelse og kulturplanlægning – havde jeg næppe været interesseret. – At forbinde en travl lederstilling med et studieforløb er et valg og en prioritering, jeg har taget, fordi jeg tror, at teoretisk viden og indsigt giver en ledelsesmæssig energi og er personligt udviklende – og så er det jo dejligt, at ens arbejdsplads og familie også ser sådan på det!

Mæt af temadage og konferencer

Mai Aggerbeck er ansat på cvu vita – Ergoterapeut- og Fysioterapeutskolen i Holstebro. Hun var blevet møt af temadage og konferencer og følte behov for fordybelse og refleksion

– Jeg er ansvarlig for biblioteket og Center for læringsressourcers daglige drift og udvikling. Biblioteket er, med henblik på integration i uddannelsesmiljøerne, organiseret i en teamstruktur, hvor jeg er koordinator for tre læringsteam. Derudover har jeg undervisning i litteratur- og informationssøgning i tæt tilknytning til faget og sammen med underviseren. Undervis-

ningen planlægges løbende i samarbejde med teamene. Skolerne har en fremsynet og velvillig ledelse, der ser meget positivt på den enkeltes kompetenceudvikling, blandt andet ud fra de nye krav, der stilles som følge af omlægning af uddannelserne, men også med henblik på de krav, der stilles i fremtiden.

Betingelserne er meget gode med timereduktion og delvis vikardækning, betaling af uddannelse, rejser og undervisningsmateriale. Ledelsen påskønner, at medarbejderne vil videreudanne sig, og anerkender, at det tager tid. Min motivation for at komme i gang har været stor, især har jeg efter det sidste jobskifte følt behov for en større teoretisk indsigt i faget. Derudover var jeg nået til et mætheds punkt med hensyn til konferencer og temadage, og havde lyst til mere fordybelse og rum for refleksion. Jeg har afsøgt markedet for andre (tværfaglige masteruddannelser), men var ikke i tvivl, da denne master blev udbudt.

– Det er svært at spå om fremtiden, og hvilke kompetencer, der er behov for i fremtidens bibliotek, men bibliotekarens rolle er i stadig udvikling. Det, jeg føler, jeg har brug for i mit nuværende arbejde, er blandt andet en dybere indsigt i brugerens tilgang til læringsressourcerne, og i forlængelse af det, mere viden om videnstyring, -strukturering og -organisering – især med henblik på facilitering og formidling.

Konkret har de forskellige undersøgelser og forskningsresultater om brugernes søgeadfærd givet en indsigt, jeg kan bruge i min undervisning. Det samme gælder teorier omkring brugergrænseflader og usability, taksonomier og indekseringsstrategier, der også kan være en støtte i opbygningen af faglige hjemmesider. Mit mål er at gennemføre hele masteruddannelsen uden pause.

Teorien bliver levende, når man kan matche forskningen med den praktiske virkelighed – den bygger bro til de daglige funktioner, samtidig med at funktionen ses i et større perspektiv – og fra helt nye vinkler.

– Uddannelsen er meget professionelt og veltilrettelagt opbygget på hinanden sammenhængende seminarer. Eneste minus er den meget lange togtur tilbage til Vestjylland lørdag aften!

Aha-oplevelser

– Biblioteker ændrer sig hele tiden, derfor har jeg haft behov for mere teori, behov for at få fyldt på igen! Udtalelsen kommer fra Bente Dahl Rathje, der er bibliotekschef på Danmarks Blindebibliotek, og uddannet fra biblioteksskolen i 1979. Bente Dahl Rathje nyder godt af, at arbejdspladsen betaler for hendes masteruddannelse ud fra den indstilling, at jo mere kompetente medarbejdere, jo bedre bliver arbejdspladsen. Hun valgte at starte med modulet om kulturformidling og kulturplanlægning.

– Lige i starten er det hårdt at skulle lære at læse igen, man skal virkelig trænge til det, og det er også vigtigt at have familiens opbakning. Men det er en stor gave at få lov til at sidde på skolebænken igen. Det hele er så veltilrettelagt, og vi bliver præsenteret for så mange dygtige og vidende per-

soner. Det spændende er jo, at de tendenser, der er i samfundet, afspejles i vores daglige arbejde. Og når der så kommer teori på, så får man mange aha-oplevelser, der er med til at skabe sammenhæng. Der er faktisk sket det for mig, at jeg læser aviser og ser medier på en helt anden måde, end jeg gjorde før, så uddannelsen betyder også rigtig meget for mig personligt. Bente Dahl Rathje regner med at forsætte på et nyt modul i umiddelbar forlængelse af det, hun er i gang med, for at tage uddannelsen som et samlet forløb. Helst ville hun have kastet sig over noget med ledelse, men da det ikke bliver udbudt nu, vælger hun et modul om det lærende samfund. Hun har allerede valgt emnet for sin opgave: Det digitale biblioteks rolle i info-samfundet. Vel at mærke med fokus på andet og mere end brugernes informationsbehov. Bente Dahl Rathje vil også se nærmere på brugernes behov for sociale og underholdende oplevelser på biblioteket.

Masteruddannelsen til efteråret

Til efteråret starter tre nye moduler på Biblioteksskolens masteruddannelse: 1) Biblioteker og læring, 2) Vidensorganisation og 3) Videnstyring.

Biblioteker og læring

Faglige koordinatore på modulet om biblioteker og læring er Annette Skov og Camilla Moring. Modulet sætter fokus på de uddannelsesmæssige og pædagogiske udfordringer, som bibliotekerne står overfor. I en foranderlig verden, hvor kvalifikationskravene ændrer sig konstant, er læringssituationer, der fremmer den enkeltes evne til kritisk tænkning, læring og problemløsning, vitale. En forståelse af informationskompetencebegrebet som evnen til at finde, evaluere og anvende information vil have en central plads på modulet, ligesom bibliotekets rolle i relation til læringens forskellige rum vil blive belyst. Med udgangspunkt i teorier om læring og pædagogik behandles for eksempel centrale spørgsmål som:

- Hvordan kan biblioteket medvirke til at understøtte de studerendes læreprocesser, både i det sociale og i det virtuelle rum?
- Hvordan kan studier af informationsøgeadfærd bidrage til at kvalificere bibliotekernes brugerundervisning?

- Hvordan kan undervisningen imødekomme forskellige læringsstile og intelligenser?
- Hvordan kan informationskompetencebegrebet i al sin kompleksitet integreres i undervisningen?
- Hvordan kan biblioteket fremme samarbejdet med de øvrige interessenter i de studerendes/elevs læring?
- Hvordan evaluerer man studerendes/elevs informationskompetence og bibliotekets brugerundervisning?

Vidensorganisation

Marianne Lykke Nielsen er koordinator på modulet om vidensorganisation. Her ligger fokus på udvikling og evaluering af systemer til vidensorganisation. Hensigten er at sætte den studerende i stand til at udvikle systemer, der kan operere på brugernes vilkår. Systemer, som tager hensyn til brugerkaraktistika og til det domæne, som brugerne arbejder indenfor: til dokumenttyper og -genrer, informationsbehov, informationssøgeadfærd, brugen af information samt brugernes kognitive, sociale, sproglige og kulturelle karakteristika. Der tages udgangspunkt i teorier og metoder for systemanalyse- og design, og der lægges vægt på at præsentere metoder, der giver indsigt og forståelse for brugerne og det domæne, som de opererer i. Det er vigtigt, at systemerne udnytter og er tilpasset de eksisterende informationsteknologiske muligheder, hvorfor også web-teknologi (metadata, XML, det semantiske net), automatisk indeksering og automatisk kategorisering behandles. Endelig vil kurset se på tilgange og metoder til analyse og evaluering af vidensorganiserende systemer. Målet er at kvalificere den studerende til at arbejde analytisk og metodisk med teoretiske og praktiske problemstillinger i forbindelse med vidensorganisation for herigennem at kunne bidrage til udvikling og evaluering af nye eller eksisterende vidensorganisationssystemer. Modulet indeholder blandt andet følgende elementer:

- Teorier om vidensorganisation og indeksering
- Systemer til vidensorganisation
- Sproglige problemstillinger, herunder fagsprog
- Metoder til konstruktion af vidensorganiserende systemer
- Evaluering af vidensorganiserende systemer

Videnstyring

Trine Schreiber er koordinator på modulet om videnstyring. Videnstyring sætter fokus på aspekter i forbindelse med at styrke organisationens håndtering af information, viden og læring. På den ene side kan de organisatoriske aspekter sætte væsentlige rammer for for eksempel medarbejdernes informationsadfærd og læreprocesser. På den anden side er det også vigtigt at indse, at informationsadfærd og læreprocesserne vil have afgørende indflydelse på organisationens fremtidige udviklings- og forandringspotentiale. Det er derfor nødvendigt at problemstillingen vender begge veje. Emnet har således forankring i såvel biblioteks- og informationsvidenskab som organisations- og ledelsesteori. Modulet behandler centrale spørgsmål om for eksempel:

- Hvordan er organisationens forståelse af viden og information afgørende for deres udnyttelse af denne ressource?
- Hvordan kan organisationen træffe beslutninger om en informationspolitik med en omverden, som er særdeles kompleks?
- Hvordan kan organisationen understøtte innovation?
- Hvordan kan man evaluere videnstyringsaktiviteter?
- Hvordan kan man motivere medarbejdere til at skabe, dele og anvende viden?
- Hvordan kan man skabe en viden-delning, som svarer til de eksisterende informationsbehov?

Læs eventuelt mere om masteruddannelsen på denne adresse:

www.db.dk/studievejl/Masterudd.htm